

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان گیلان

Open Access Journals

Open Access Mega Journals

محبوبه خراسانی

دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی

khorasani164@gmail.com

تیرماه ۱۴۰۰

ارتباطات علمی و ظهور نشریات Open Access

- ظهور نشریات علمی از قرن هفدهم به عنوان کانال رسمی ارتباطات علمی
- شروع جنبش دسترسی آزاد از نیمه دوم قرن بیستم
- رشد سریع دانش علمی
- تجاری کردن انتشارات پژوهشی در علوم و افزایش هزینه‌های اشتراک مجلات
- عوامل مربوط به کتابخانه‌ها، کاهش بودجه و ناکافی بودن آن برای دسترسی به مجلات علمی
- نشر الکترونیک و امکانات شبکه جهانی وب
- به نظر می‌رسد موثرترین شیوه برای بهبود جریان ارتباط علمی، ترکیبی از ۲ ایده است:
- حرکت به سمت مدل نشر الکترونیک
- انتقال هزینه‌های انتشار از جامعه خوانندگان به جامعه مولفان و موسسات حامی مالی تحقیقات مولفان.

دسترسی آزاد یا Open Access

- اصطلاح دسترسی آزاد یا open Access در سال ۲۰۰۲ در کنفرانس ابتکار دسترسی آزاد در بوداپست مطرح شد و تمام تاکید بر "موسسه جامعه باز" (open society institute) بود تا بلکه بتواند با این ابتکار، مشکل ارتباطات پژوهشی را حل کند. یکی از ثمرات این کنفرانس ارائه تعریفی برای دسترسی آزاد (OA) بود.
- منظور از دسترسی آزاد به متون علمی و پژوهشی، دسترس پذیری رایگان این متون از طریق اینترنت برای همگان است و هر استفاده کننده‌ای برای خواندن، انتقال به رایانه شخصی، کپی برداری، توزیع، چاپ، جست‌وجو، اتصال به منابع تمام متن این مقالات و استفاده از آنها جهت هر منظور قانونی، مجاز می‌باشد و این کار بدون هرگونه محدودیت مالی، قانونی، و فنی به جز محدودیت دسترسی به خود اینترنت میسر می‌باشد. نقشی که در اینجا می‌توان برای حق مولف قائل شد، کنترل مولفان بر تمامیت اثرشان و شناسایی صحیح اثر و استناد دقیق به آن می‌باشد.

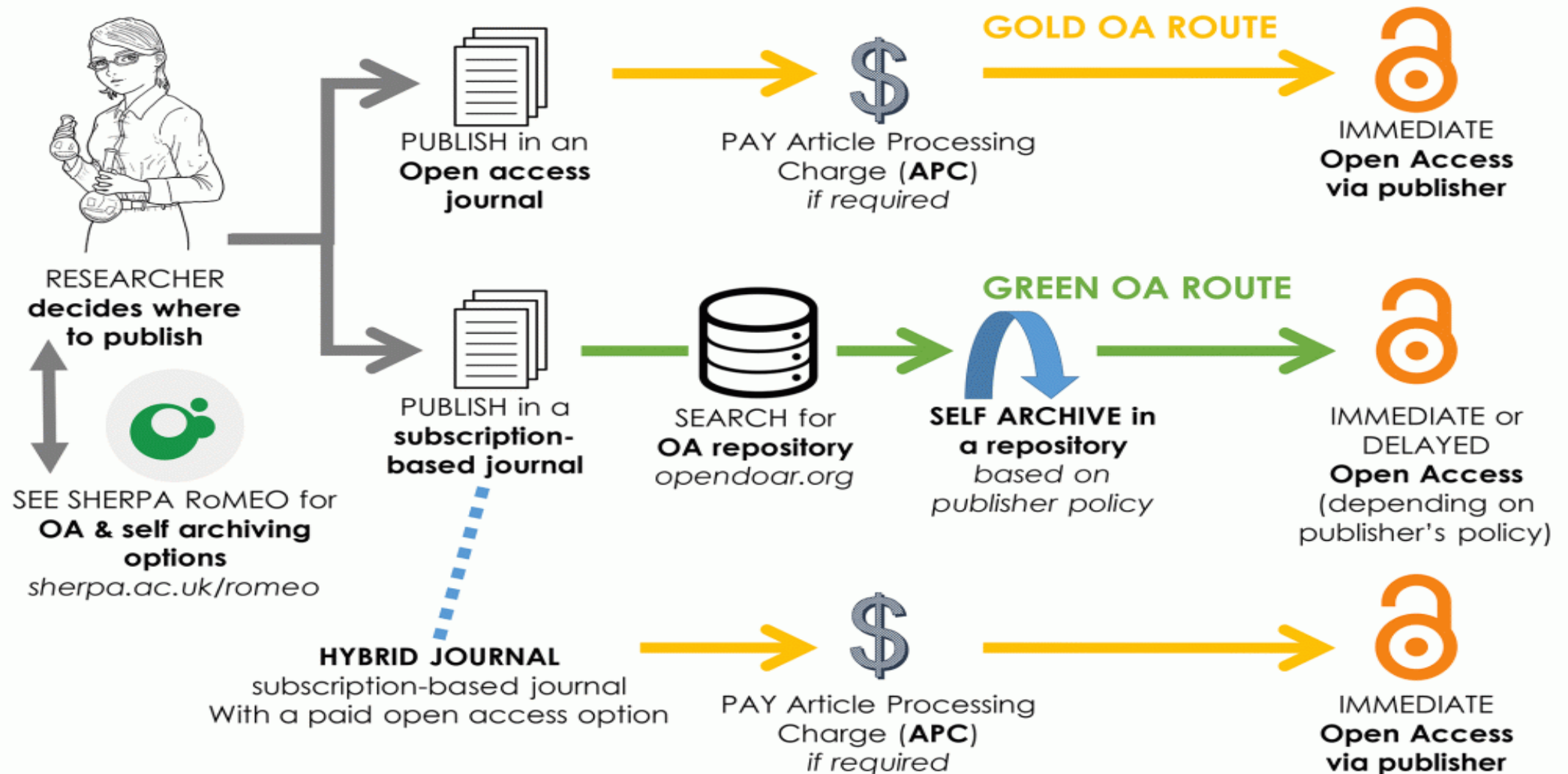
۲ راهکار برای دسترسی آزاد به متون مجلات

- خودآرشیوی : از خودآرشیوی به عنوان مسیر سبز دسترسی آزاد یاد می‌شود و زمانی است که مولف مقالاتش را به صورت رایگان و از طریق اینترنت دسترس‌پذیر می‌سازد. این مقالات می‌تواند شامل انتشارات پیش از چاپ و یا انتشارات بعد از چاپ باشد.
- مجلات دسترسی آزاد: مجلات دسترسی آزاد به عنوان مسیر طلایی دسترسی آزاد معرفی می‌شوند که این راهکار از کنفرانس بوداپست به رسمیت شناخته شد.

ناشران مجلات دسترسی آزاد

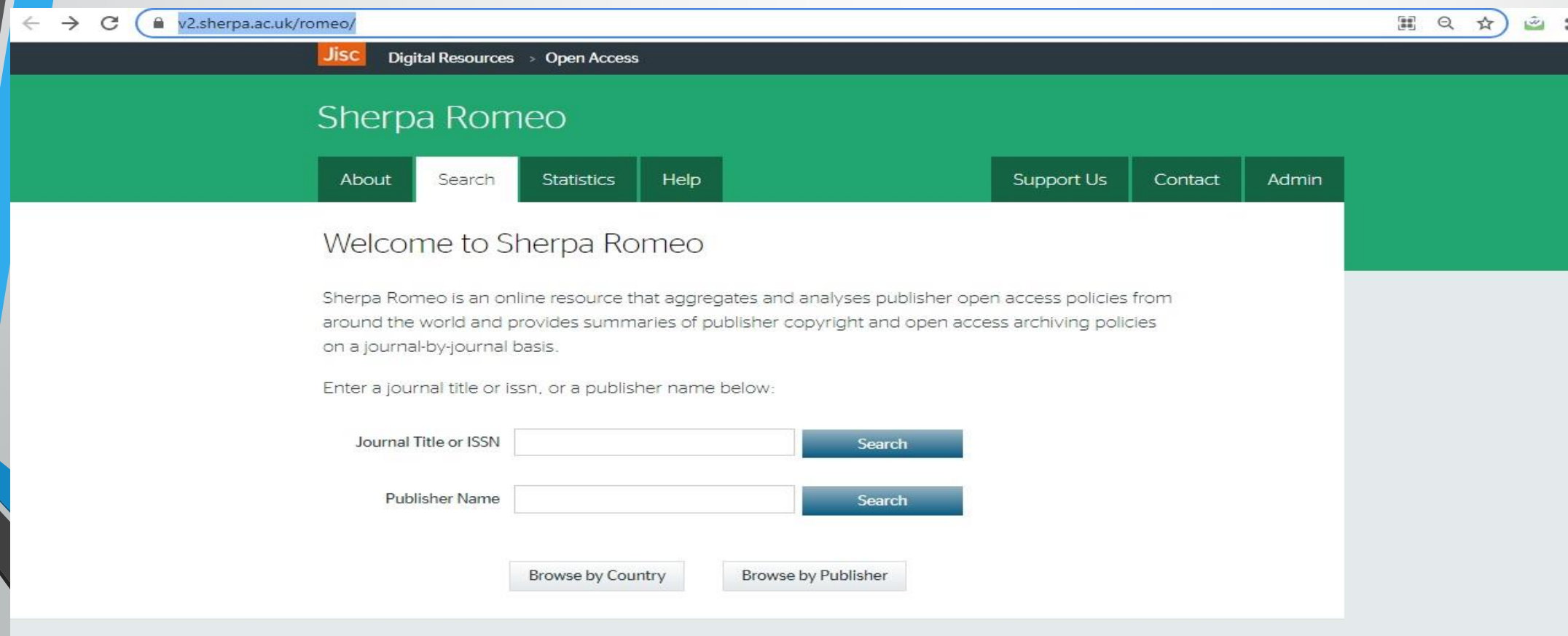
- **ناشرانی که از ابتدا در حوزه دسترسی آزاد بنیان‌گذاری شده‌اند:** این ناشران تجاری یا غیرانتفاعی دیجیتال فقط جهت نشر مجلات دسترسی آزاد ایجاد شدند و برای انتشار آثارشان از قوانین ابداعی بهره‌جویی می‌کنند. مانند BioMed Central
- **ناشران عادی:** ناشران تجاری عادی و غیرانتفاعی مجلات که تمایل پیدا کردند تا برنامه‌های دسترسی آزاد را تجربه کنند مانند اشپرینگر که در برنامه Springer open choice در صورتی که مولف خواهان دسترسی رایگان عمومی به مقاله‌اش باشد، مبلغی را پس از پذیرش مقاله توسط داوران مجله، به ناشر می‌پردازد و ناشر دسترسی الکترونیک به آن مقاله را برای عموم آزاد می‌کند.

Open Access Publishing

<https://v2.sherpa.ac.uk/romeo/>

لازم است مولفان قبل از هرگونه خودآرشیوی جهت بررسی وضعیت مجله دسترسی آزاد به لحاظ مجوزهای کپی رایت و سیاست‌های ناشر جهت دسترسی به مقالات به سایت Sherpa/romeo مراجعه نمایند.

The screenshot shows the Sherpa Romeo website in a web browser. The address bar displays v2.sherpa.ac.uk/romeo/. The page has a green header with the "Sherpa Romeo" logo and a navigation menu with links: About, Search, Statistics, Help, Support Us, Contact, and Admin. Below the header, a white box contains the text "Welcome to Sherpa Romeo" and a description: "Sherpa Romeo is an online resource that aggregates and analyses publisher open access policies from around the world and provides summaries of publisher copyright and open access archiving policies on a journal-by-journal basis." Below this, there is a prompt "Enter a journal title or issn, or a publisher name below:" followed by two search input fields. The first field is labeled "Journal Title or ISSN" and the second is labeled "Publisher Name". Each field has a blue "Search" button next to it. At the bottom of the white box, there are two buttons: "Browse by Country" and "Browse by Publisher".

← → ↻ v2.sherpa.ac.uk/romeo/ Jisc Digital Resources > Open Access

Sherpa Romeo

About Search Statistics Help Support Us Contact Admin

Welcome to Sherpa Romeo

Sherpa Romeo is an online resource that aggregates and analyses publisher open access policies from around the world and provides summaries of publisher copyright and open access archiving policies on a journal-by-journal basis.

Enter a journal title or issn, or a publisher name below:

Journal Title or ISSN Search

Publisher Name Search

[Browse by Country](#) [Browse by Publisher](#)

3 Biotech

Publication Information

Title	3 Biotech (English)
ISSNs	Print: 2190-572X Electronic: 2190-5738
URL	http://www.springer.com/13205
Publishers	Springer Verlag [Commercial Publisher] King Abdulaziz City for Science and Technology [Associate Organisation]

Publisher Policy

Open Access pathways permitted by this journal's policy are listed below by article version. Click on a pathway for a more detailed view.

Published Version

£ None CC BY
 OA Fee Journal Website, +1

[+](#)

Accepted Version [pathway a]

 None
 Author's Homepage

[+](#)

Accepted Version [pathway b]

 12m
 Any Repository

[+](#)

Copy right policy

RoMEO Colour	Archiving policy
 <u>Green</u>	Can archive pre-print <i>and</i> post-print or publisher's version/PDF
 <u>Blue</u>	Can archive post-print (ie final draft post-refereeing) or publisher's version/PDF
 <u>Yellow</u>	Can archive pre-print (ie pre-refereeing)
 <u>White</u>	Archiving not formally supported

[More on colours and restrictions](#)

ویژگی های مجلات Open Access

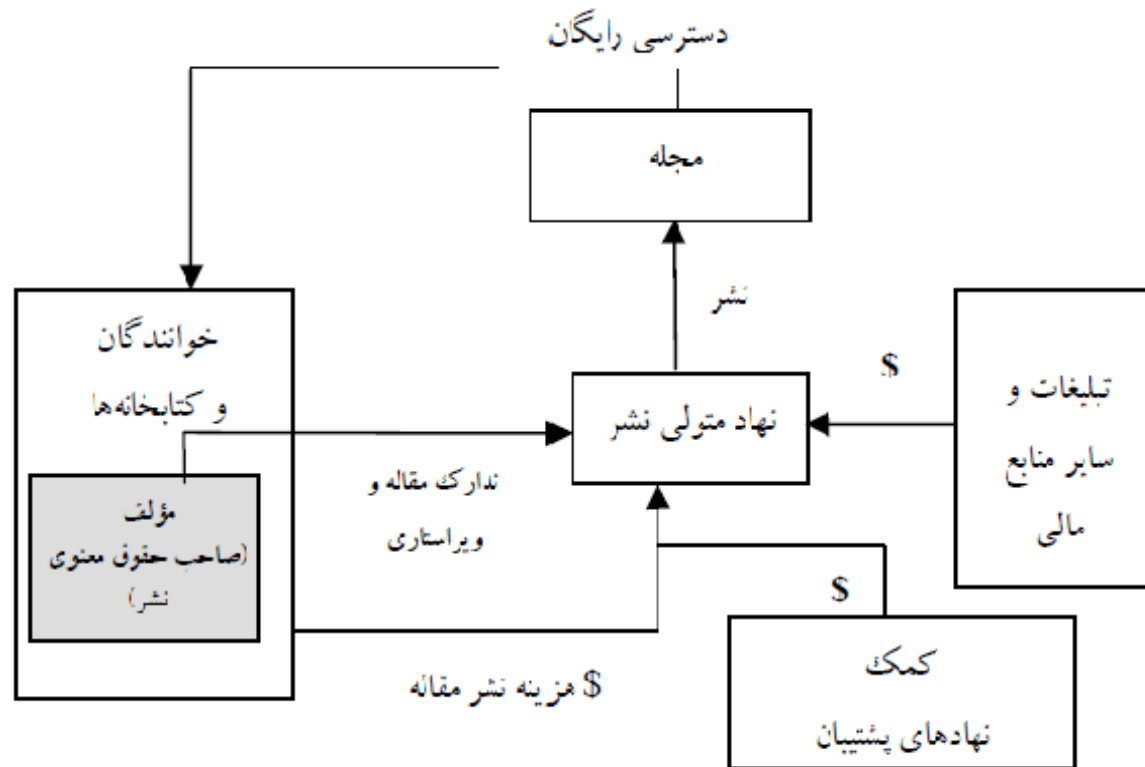
- پژوهشی هستند (داستان‌ها، مجلات عامه‌پسند، کتاب‌های خودآموز، و مانند اینها خارج از این مقوله هستند)؛
- به طور رایگان دسترسی پذیر می‌باشند؛
- دیجیتال هستند؛
- دسترسی به آنها از طریق اینترنت میسر است؛
- آنها از مکانیسم کنترل کیفیت مانند مجلات متعارف بهره‌جویی می‌کنند؛
- به مولفان امکان حفظ حق تالیف خود را می‌دهند؛
- به مولفان مقالات این مجلات حق الزحمه‌ای پرداخت نمی‌شود.

مزایای Open Access

- کاهش هزینه چاپ به نسبت مجله‌های کاغذی و مقرون به صرفه بودن آنها
- دسترسی به اطلاعات روزآمد در تمامی حوزه‌های علمی و پژوهشی
- بالا بردن میزان دسترسی به مقاله‌های علمی، افزایش میزان خوانندگان و در نتیجه افزایش میزان استنادها به آثار علمی و افزایش ضریب تاثیرگذاری آنها
- رعایت اصل دسترسی آزاد برای تمامی خوانندگان
- نداشتن محدودیت تیراژ چاپ
- رایگان بودن مجله‌های دسترسی آزاد برای پژوهشگران و خوانندگان
- بالا بودن سرعت انتشار مقاله در مجله‌های دسترسی آزاد
- افزایش غنای مجموعه نشریه‌های ادواری کتابخانه‌ها

راههای تأمین هزینه مجله های دسترسی آزاد

شکل ۱. جریان هزینه ها در جریان آزاد اطلاعات

- پرداخت هزینه توسط مولف
- درج آگهی های تبلیغاتی
- تأمین مالی توسط یک سازمان
- عضویت سازمانی
- دسترسی نیمه آزاد زمانی
- سایر شیوه ها

چالش‌های و نگرانی‌ها در مورد Open Access

- مجله‌ها ممکن است برای انتشار مقاله هزینه دریافت کنند (Article Processing Charges, APCs).
- نگرانی در مورد کیفیت مجله
- مجلات چاپ‌اولگر و جعلی

روش‌های دستیابی به Open Access

- استفاده از دایرکتوری DOAJ
- از طریق سامانه منبع‌یاب
- از طریق پایگاه JCR یا Journal Master List
- از طریق پایگاه Scopus

www.doaj.org

← → ↻ doaj.org 🔍 ☆ 📧 ⚙️

DOAJ SUPPORT ♥️ ▾ APPLY ▾ SEARCH 🔍

SEARCH ▾ DOCUMENTATION ▾ ABOUT ▾ LOGIN →

THE DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS

Find open access journals & articles.

☒ Journals ☐ Articles

In all fields ▾ **SEARCH**

80 LANGUAGES	126 COUNTRIES REPRESENTED	11,853 JOURNALS WITHOUT APCs	16,575 JOURNALS	6,296,517 ARTICLE RECORDS
-----------------	---------------------------------	------------------------------------	--------------------	------------------------------

دسترسی به مجلات Open Access با موضوع معین در سامانه منبع‌یاب

rsf.research.ac.ir/#

منابع اطلاعاتی JCR (ISI) Scopus جستجوی موضوعی جستجوی پیشرفته جستجوی ساده

lib Index in Rank Criterion Quartile Percentile

Library & Information Sciences

سلامت منبع‌یاب
Resource Finder
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری
مرکز توسعه و هماهنگی اطلاعات و انتشارات علمی

تعداد نتایج: ۳۴

نوع: همه مجله کتاب راهنما دسترسی: همه مشترک رایگان غیرمشترک تصویر جلد: ✓

No.	Title	Subject Category	Publisher/Holder	IF	IF Quartile	CiteScore	CiteScore Quartile	H-Index	Indexed in	Details
1	Journal of Medical Internet Research ISSN/ISBN: 1439-4456, 1438-8871	10% Library & Infor...	Other	5.034	Q1	6.40	Q1	142	ISI, Scopus, PubMed, DOAJ	
2	Applied Clinical Informatics ISSN/ISBN: 1869-0327	Public & Global ... Library & Infor...	Other	2.147	Q3	3.60	Q2	27	ISI, Scopus, PubMed	
3	College and Research Libraries ISSN/ISBN: 0010-0870, 2150-6701	5% Library & Infor...	Other	2.052	Q2	3.90	Q1	52	ISI, Scopus, DOAJ	
4	Journal of Healthcare Engineering ISSN/ISBN: 2040-2295, 2040-2309	Surgery Biotechnology + 2 more ...	Other	1.803	Q3	4.59	Q1	29	ISI, Scopus, PubMed, Embase, DOAJ	
5	Revista Espanola de Documentacion Cientifica ISSN/ISBN: 0210-0614, 1988-4621	Library & Infor...	Other	1.295	Q3	2.00	Q2			

بروزرسانی مقادیر CiteScore سال ۲۰۲۰ در سامانه

دست‌رسی به مجلات Open Access با موضوع معین در پایگاه WOS

The screenshot displays the Master Journal List search results page. The browser address bar shows the URL <https://mjl.clarivate.com/search-results>, highlighted with a red arrow and the number 1. The search term 'library' is entered in the search box, also highlighted with a red arrow and the number 2. The search results show 'Found 71 results (Page 1)'. The 'Open Access' filter is selected, and the 'Listed in Directory of Open Access Journals' filter is also selected, both highlighted with a red box and the number 3. The search results list 'ANNALS OF LIBRARY AND INFORMATION STUDIES' as a relevant journal.

Web of Science Group Master Journal List Search Journals Match Manuscript Downloads Help Center Login Create Free Account

NEW The power of the Web of Science™ on your mobile device, wherever inspiration strikes. Dismiss Learn More

Already have a manuscript? Use our Manuscript Matcher to find the best relevant journals! Find a Match

Refine Your Search Results

library Search Sort By: Relevancy

Active Filters

Include Open Access Only x

Search Results

Found 71 results (Page 1) Share These Results

Journals Relevant To "library"

ANNALS OF LIBRARY AND INFORMATION STUDIES

Publisher: NATL INST SCIENCE COMMUNICATION-NISCAIR, DR K S KRISHNAN MARG, PUSA CAMPUS, NEW DELHI, INDIA, 110 012

ISSN / eISSN: 0972-5423 / 0975-2404

Web of Science Core Collection: Emerging Sources Citation Index

Open Access

Listed in Directory of Open Access Journals

Category

Country / Region

Language

Share This Journal View profile page

دست‌رسی به مجلات Open Access با موضوع معین در پایگاه scopus

The screenshot shows the Scopus Sources page. At the top, the Scopus logo is on the left, and navigation links for Search, Sources, Lists, and SciVal are on the right. A red arrow labeled '1' points to the 'Sources' link. Below the navigation bar, the 'Sources' section has a 'Subject area' dropdown menu with a red arrow labeled '2' pointing to it. The subject area is currently set to 'Library And Information Sciences'. A message box titled 'Improved Citescore' is displayed. Below the message box, the 'Filter refine list' section shows '48 results' circled in red. A red arrow labeled '4' points to the 'Apply' button. A red arrow labeled '3' points to the 'Display only Open Access journals' checkbox. The table below shows search results with columns for Source title, CiteScore, Highest percentile, Citations, Documents, and % Cited. The first result is 'Journal of Cheminformatics' with an 'Open Access' label.

Scopus

Search Sources Lists SciVal

1

Sources

Subject area Enter subject area

2

Subject: Library And Information Sciences x

i Improved Citescore

We have updated the CiteScore methodology to ensure a more robust, stable and comprehensive metric which provides an indication of research impact, earlier. The updated methodology will be applied to the calculation of CiteScore, as well as retroactively for all previous CiteScore years (ie. 2018, 2017, 2016...). The previous CiteScore values have been removed and are no longer available.

[View CiteScore methodology.](#)

Filter refine list

48 results

Download Scopus Source List Learn more about Scopus Source List

Apply Clear filters

4

Display options

3

☒ Display only Open Access journals

Counts for 4-year timeframe

☐ No minimum selected

	Source title ↓	CiteScore ↓	Highest percentile ↓	Citations 2017-20 ↓	Documents 2017-20 ↓	% Cited ↓
☐ 1	Journal of Cheminformatics <i>Open Access</i>	9.5	97% 6/235 Library and	2,569	270	86

Mega journals

مگاژورنال یا اَبرمجله

- یکی از تحولات به وقوع پیوسته در زمینه نشریات علمی، ظهور و گسترش اَبرمجله‌ها یا Mega Journal است. اَبرمجله‌ها نوع متفاوتی از مجله‌های علمی دسترسی آزاد هستند که رویکرد جدیدی در ارتباطات علمی ایجاد نموده‌اند.
- کلمه "مگا" برای تعیین اندازه مجله مورد استفاده قرار گرفته است، زیرا اَبرمجله‌ها معمولاً تعداد زیادی مقاله در حوزه موضوعی مختلف را مورد داوری قرار داده و سپس منتشر می‌کنند.

مگاژورنال

- نخستین آبرمجله با نام PLoS One توسط Public Library of Science در سال ۲۰۰۶ ایجاد شد.
- این آبرمجله با انتشار تعداد زیادی مقاله در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی، پزشکی و فناوری در عرض پنج سال به بزرگ‌ترین مجله در جهان تبدیل شد.
- پس از موفقیت و کسب جایگاه مهم این آبرمجله در جوامع علمی، بسیاری از ناشران معتبر جهانی به اهمیت بالقوه آبرمجله‌ها در جوامع علمی پی بردند.
- اولین بار Bjork در سال ۲۰۱۵ از اصطلاح Mega Journal استفاده کرد.
- در حال حاضر حدود ۲۰ آبرمجله در حوزه‌های مختلف موضوعی منتشر می‌شود.

A peer-reviewed, open access journal

PeerJ

nature

International journal of science

Springer

BMJ
open
accessible medical research

IEEE

برخی از
ناشران
برجسته در
زمینه
مگاژورنال

ویژگی مگاژورنال‌ها

- **حوزه موضوعی گسترده** بارزترین ویژگی مگاژورنال‌هاست. برخلاف مجله‌های علمی سنتی، مگا ژورنال‌ها حوزه‌های موضوعی گسترده‌ای را تحت پوشش قرار می‌دهند (**چند رشته‌ای**) و **سالانه تعداد زیادی مقاله** منتشر می‌کنند.
- به دلیل حوزه موضوعی گسترده، انتخاب اعضای **هیئت تحریریه و داوران** متخصص در مقایسه با سایر مجله‌های تخصصی امری دشوارتر است. در این گونه مجله‌ها، **ویراستاران دانشگاهی** مهم‌ترین نقش را در فرآیند داوری مقالات بر عهده دارند.
- در داوری مقالات در مگاژورنال‌ها، تنها **صحت علمی** مطالب مورد بررسی قرار می‌گیرد و به معیارهای نظیر سودمندی، اهمیت، تاثیرگذاری و نوآوری احتمالی مقاله توجهی نمی‌شود. بنابراین، اگر مقاله‌ای مبتنی بر مبانی نظری مناسب و روش‌شناسی درست نوشته شده باشد، از شانس بسیار بالایی جهت انتشار در مگاژورنال‌ها برخوردار است حتی اگر دارای نوآوری و تاثیرگذاری پژوهشی زیادی نیز نباشد.

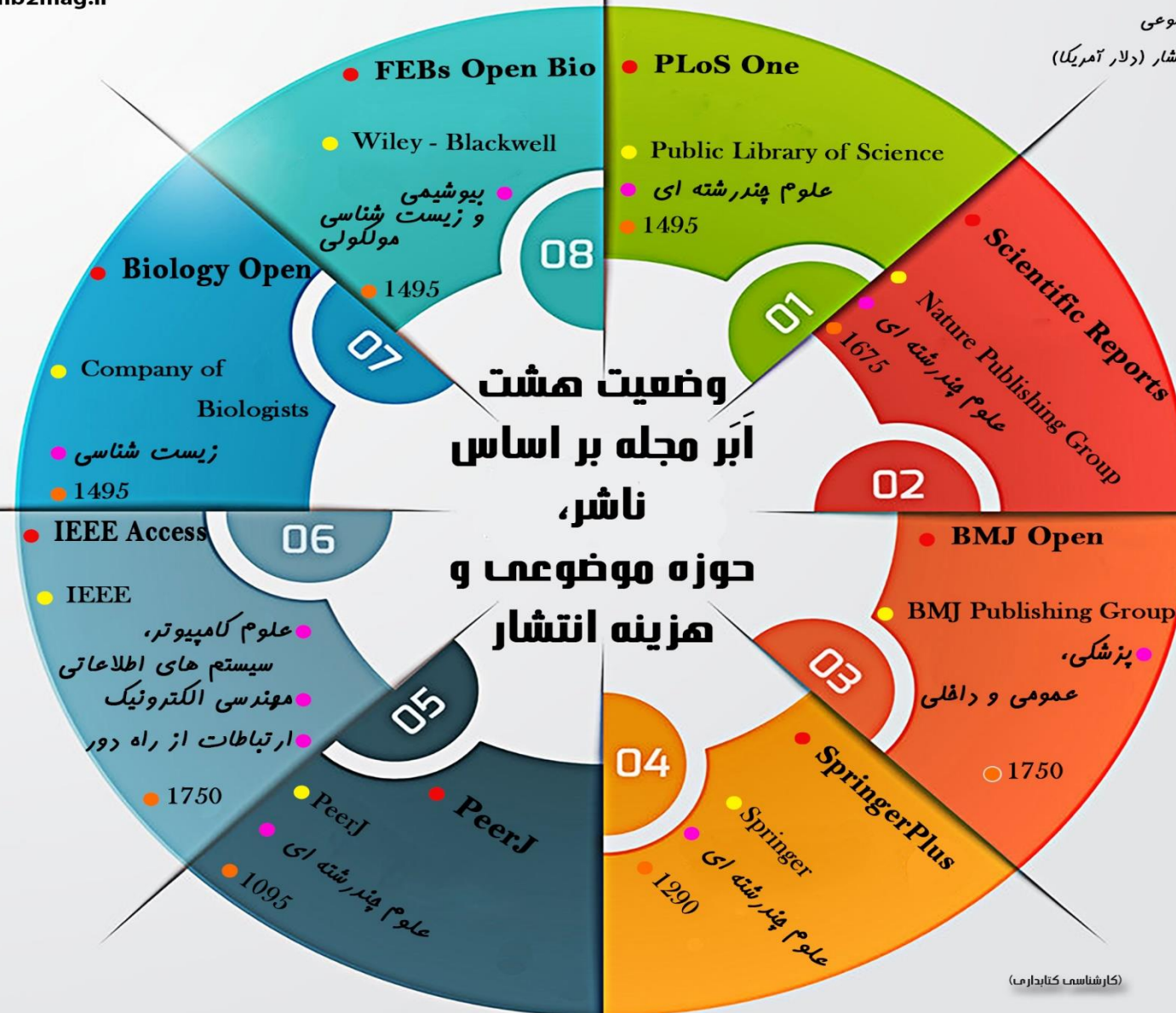
ویژگی مگاژورنال‌ها

- مگاژورنال‌ها از الگوی انتشار **دسترسی آزاد طلایی** استفاده می‌کنند.
- توسط **ناشران معتبر و برجسته** در سطح جهان منتشر می‌شوند.
- نرخ پذیرش و **سرعت انتشار** مقالات در مگاژورنال‌ها بالاست.
- **قابلیت‌های جدید و خلاقانه‌ای** را در وبسایت خود ایجاد نموده‌اند. مواردی مثل نظر دادن خوانندگان در مورد مقاله، دسترسی خوانندگان به نمودارها و تصاویر مقاله، استفاده از سیستم داوری باز و استفاده از چندرسانه‌ای‌ها جهت ارائه محتوای مقاله
- شاخص‌های **آلتمتریکس** را برای مقاله‌های خود ارائه می‌کنند. در آلتمتریکس، عملکرد هر مقاله بر اساس تعداد دفعاتی که در رسانه‌های اجتماعی مشاهده، نشانه‌گذاری، ذخیره، لایک، کلیک یا اشتراک شده، تعداد و کیفیت نظرانی که دریافت کرده و یا تعداد افرادی که آن مدرک را پیگیری می‌کنند، سنجیده می‌شود.

معرفی چند مگازورنال

Title	Subject Category	Publisher/Holder	IF	IF Quartile	CiteScore	CiteScore Quartile	H-Index	Indexed in
PLoS ONE ISSN/ISBN: 1932-6203	General Medicine Genetics + 2 more ...	ProQuest	2.740	Q2	5.30	Q1	332	ISI, Scopus, PubMed, Embase, DOAJ
Scientific Reports ISSN/ISBN: 2045-2322		Nature, ProQuest	3.998	Q1	7.10	Q1	213	ISI, Scopus, PubMed, DOAJ
BMJ Open ISSN/ISBN: 2044-6055	General Medicine	BMJ, ProQuest	2.496	Q2	3.70	Q1	103	ISI, Scopus, PubMed, Embase, DOAJ
PeerJ ISSN/ISBN: 2167-8359	General Medicine Genetics + 3 more ...	Other	2.379	Q2	3.80	Q1	70	ISI, Scopus, PubMed, Embase, DOAJ
IEEE Access ISSN/ISBN: 2169-3536		Other	3.745	Q1	4.80	Q1	127	ISI, Scopus, DOAJ
Biology Open ISSN/ISBN: 2046-6390	Genetics Biochemistry + 1 more ...	Other	2.029	Q2	3.70	Q1	41	ISI, Scopus, PubMed, Embase, DOAJ

- نام ابرمجله
- ناشر
- حوزه موضوعی
- هزینه انتشار (دلار آمریکا)

طراحان :
 ملیحه پردال
 سمیه پناهی

(کارشناس کتابدارم)

(کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه قو)

چالش‌های مگاژورنال‌ها

- مجلات سنتی حجم کمی از مقالات را منتشر می‌کنند و کاربران به راحتی می‌توانند با جست‌وجو در وبسایت مجلات به مقالات مورد نظر دسترسی پیدا کنند ولی در مگاژورنال‌ها پیدا کردن مقالات به نسبت دشوارتر است و نیازمند استفاده از **موتورهای کاوشی نظیر گوگل** یا استفاده از سرویس اطلاع‌رسانی وبسایت مجلات است.
- ظهور و گسترش مگاژورنال زمینه ایجاد **مگاژورنال چپاولگر** را فراهم نموده است.
- حوزه موضوعی گسترده و **فرآیند داوری آسان**، امکان انتشار هر نوع مقاله‌ای در این مجلات را فراهم می‌کند.

کلام آخر

- اگرچه ظهور مجلات دسترسی آزاد و مگاژورنال‌ها **انقلابی** در ارتباطات علمی و دستیابی به پژوهش‌ها ایجاد کرده است اما نویسندگان و پژوهشگران به این نکات توجه کنند:
 - همیشه تنها یک راه حل وجود ندارد.
 - برای انتخاب مجله و انتشار پژوهش‌های علمی بر اساس فاکتورهای مختلف دست به انتخاب بزنید.
- IF/status, readers, scope of journal, costs, open access
- مراقب مجلات و ابرمجلات چپاولگر باشید.